



CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2018. GODINU

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Odgovorno lice: Aleksandra Čvorović

Odsjek: Statistika cijena

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	2
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja.....	2
1.2 Pravni osnov	2
1.3 Statističke jedinice.....	2
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	2
1.4.1 Sektori.....	2
1.4.2 Statistička populacija	2
1.5 Referentna geografska oblast	2
1.6 Koncepti i definicije	2
1.7 Klasifikacije	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka.....	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka.....	2
1.14 Metod prikupljanja podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	2
2.1 Potrebe korisnika	2
2.2 Zadovoljstvo korisnika	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena.....	3
3.2 Uzoračka greška	3
Indikator uzoračke greške (A1).....	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata.....	3
Indikator greške obuhvata (A2).....	3
3.3.2 Greška mjerenja.....	4
3.3.3 Greška usljed neodaziva	4
Stopa neodaziva jedinica (A4)	4
Stopa neodaziva za temu	4
3.3.4 Greška u obradi podataka	4
Stopa imputacije (A7)	4
3.4 Sezonska prilagodavanja	4
3.5 Revizija podataka	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka.....	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6).....	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost.....	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka	5
5. Dostupnost i jasnoća	5
5.1 Kalendar objave podataka.....	5
5.2 Pristup kalendaru objave podataka	5
5.3 Saopštenja.....	5
5.4 Publikacije	5
5.5 Onlajn baza podataka	5
5.6 Pristup mikro podacima	5
5.7 Popunjenost metadate.....	6
6. Uporedivost	6
6.1 Prostorna uporedivost.....	6
6.2 Vremenska uporedivost.....	6
Indikator za uporedivost u vremenu.....	6

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj istraživanja indeksa proizvođačkih cijena je praćenje mjesečnih promjena cijena industrijskih proizvoda koje preduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu. Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda predstavljaju važne ekonomske indikatore koji se mogu koristiti kao mjera inflacije, kao deflatori vremenskih serija, naročito za potrebe nacionalnih računa i industrije i kao sredstvo za usklađivanje cijena pri sklapanju različitih kupoprodajnih ugovora.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike (*"Sl.list Crne Gore" br. 18/12*) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Upravi za statistiku pravno ovlaštenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koji su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Uprava za statistiku je potpisala više memoranduma o saradnji sa imaojcima administrativnih podataka.

Kada je u pitanju zakonodavstvo Evropske Unije, istraživanje Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda se sprovodi u skladu sa Regulativom (EK) br. 1165/98 koja se odnosi na kratkoročne statistike.

1.3 Statističke jedinice

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Istraživanjem su obuhvaćeni sektori: B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4.2 Statistička populacija

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena), C (Prerađivačka industrija) i D (Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.5 Referentna geografska oblast

Teritorija Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Prodajna cijena proizvođača industrijskih proizvoda je cijena po kojoj proizvođač prodaje svoje proizvode redovnim kupcima na domaćem tržištu u najvećim količinama franko utovareno u vagon (kamion) u mjestu proizvođača. U ovu cijenu ulazi regres, ako ga prodavac ostvaruje, a odbija se trgovački rabat i popust koje prodavac odobrava kupcu. U cijenu ne ulazi porez na dodatu vrijednost.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda su relativni brojevi koji pokazuju promjene proizvođačkih cijena iz perioda u period. Indeksi cijena su izračunati za određene proizvode (individualni indeksi), za grupe proizvoda i za sve proizvode uključene u listu (ukupan indeks).

Mjesečni indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene u tekućem mjesecu promijenile u odnosu na prethodni mjesec.

Godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u poslednjih 12 mjeseci.

Prosječni godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u posljednjih n mjeseci tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine.

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2, CPA 2008

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Mjesečna.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Mjesečna.

1.10 Metodologija

Kratka metodologija istraživanja dostupna je na sljedećem linku:

<http://monstat.org/userfiles/file/cijene/metodologja.pdf>

1.11 Bazni period

Prethodna godina se uzima kao bazna.

1.12 Jedinica mjere

Indeksi.

1.13 Izvor podataka

Glavni izvor podataka za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda je Mjesečno istraživanje o cijenama proizvođača industrijskih proizvoda. Ovo istraživanje obuhvata privredna društva razvrstana u sektorima vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija i snabdjevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija NACE Rev. 2 klasifikacije, koja imaju više od pet zaposlenih odnosno zadovoljavaju jedinicu mjere propisanu Nomenklaturom industrijskih proizvoda po jedinici proizvoda. Takođe, obuhvata i privredna društva razvrstana u druge sektore NACE Rev. 2 klasifikacije koji u svom sastavu imaju pogone ili druge organizacione oblike koji se bave industrijskom proizvodnjom. Uzorak i ponderi su bazirani na godišnjem industrijskom istraživanju. Za praćenje cijena izabrani su najvažniji proizvodi iz svake oblasti, tj. proizvodi sa najvećom realizacijom na domaćem tržištu, a odabir proizvođača izvršen je prema njihovom učešću u proizvodnji pojedinih proizvoda.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Prikupljanje podataka se vrši izvještajnom metodom. Industrijsko preduzeće popunjava upitnik C-41 između 14. i 16. svakog mjeseca za tekući mjesec. Prodajna cijena proizvođača industrijskih proizvoda je cijena po kojoj proizvođač prodaje svoje proizvode redovnim kupcima na domaćem tržištu u najvećim količinama. Industrijsko preduzeće upisuje cijenu za tekući i prethodni mjesec. Ako u izvještajnom mjesecu nije bilo prodaje, preduzeće upisuje cijenu po kojoj bi prodaja bila izvršena da se kupac pojavio.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- Nevladine organizacije;
- Studenti;
- Istraživači;
- Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Uprava za statistiku je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Uprava za statistiku je sproveda istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Prikupljanje podataka realizovano je putem web ankete, u periodu od 1. septembra do 20. oktobra 2017. godine. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Uprave za statistiku, na sljedećem linku:

<http://www.monstat.org/userfiles/file/KVALITET/Izvjestaj%20o%20zadovoljstvu%20korisnika.pdf>

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Tačnost PPI podataka generalno se smatra visokom. Tačnost izvornih podataka prati se procjenom metodološke ispravnosti cijena i izvora pondera kao i pridržavanjem metodoloških preporuka. Preduzimaju se odgovarajuće aktivnosti kako bi se identifikovali i eliminisali potencijalni izvori grešaka.

3.2 Uzoračka greška

Uzoračka greška ne može se izračunati jer istraživanje nije sprovedeno na osnovu slučajnog uzorka.

Indikator uzoračke greške (A1)

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Stopa odaziva je oko 70%. Preduzeća se zavisno od njihove veličine ili reprezentativnosti kontaktiraju telefonom kako bi se podaci obezbijedili na vrijeme. Cijena privremeno nedostupnog proizvoda određuje se kontaktiranjem preduzeća od kojeg se zahtijeva da procijeni nedostajuću cijenu ili ponovi poslednju prijavljenu cijenu. U slučajevima kada industrijsko preduzeće prestane da proizvodi proizvod određenog kvaliteta za koji su prikupljene cijene, ili ako je proizvod tog kvaliteta "netržišna roba", onda se definiše novi proizvod određenog kvaliteta koji se najbolje prodaje i očekuje se da će se prodavati dugo i u velikim količinama. Za novi izabrani kvalitet proizvoda cijene se daju istovremeno za tekući i prethodni mjesec. Preduzeća su obavezna da objasne svaku promjenu kvaliteta.

3.3.1 Greška obuhvata

Nije dostupno.

Indikator greške obuhvata (A2)

Nije dostupno.

3.3.2 Greška mjerenja

Nije dostupno.

3.3.3 Greška usljed neodaziva

Za imputaciju se koriste podaci iz prethodnog perioda.

Stopa neodaziva jedinica (A4)

Stopa neodaziva iznosi oko 30%. U cilju povećanja stope odaziva, preduzeća se kontaktiraju telefonom.

Stopa neodaziva za temu

Nije dostupno.

3.3.4 Greška u obradi podataka

Nije dostupno.

Stopa imputacije (A7)

Nije dostupno.

3.4 Sezonska prilagođavanja

Ne vrši se sezonsko prilagođavanje podataka.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Uprava za statistiku je usvojila politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu, na sljedećem linku: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Objavljeni podaci se smatraju konačnim osim u slučaju metodoloških promjena i uvođenja novih klasifikacija, usljed čega podliježu reviziji.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije bilo revizije podataka.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju na datum koji je definisan Kalendarom objavljivanja statističkih podataka – mjesečno.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

T+15 dana

Vremenski jaz objave konačnih podataka

T+45 dana

4.2 Tačnost objave podataka

PPI podaci su objavljeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka za 2018. godinu, osim u slučaju januarskog saopštenja, koje je objavljeno 1. marta 2018. godine (Kalendarom predviđeno 23. februara 2018. godine). Razlog pomjeranja datuma objave je promjena referentnog perioda indeksa (2015=100).

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("*Sl.list Crne Gore*" br. 18/12) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Uprave za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup kalendaru objave podataka

Kalendar objavljivanja statističkih podataka dostupan je na sledećem linku: [Kalendar objavljivanja statističkih podataka](#)

5.3 Saopštenja

Podaci su dostupni u vidu mjesečnih saopštenja objavljenih na zvaničnom web sajtu, na sljedećem linku: [Saopštenja](#)

5.4 Publikacije

Uprava za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

- Mjesečni statistički pregled,
- Statistički Godišnjak,
- Crna Gora u brojkama.

Sve publikacije koje objavljuje Uprava za statistiku dostupne su na sljedećem linku: [Publikacije](#)

5.5 Onlajn baza podataka

Mjesečna saopštenja od januara 2008. godine:

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=306&pageid=27>

Godišnji i mjesečni indeksi od januara 2001.godine (Podaci):

<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=176&pageid=27>

5.6 Pristup mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("*Sl.list Crne Gore*" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke.

Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Upravom za statistiku, kao

i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

5.7 Popunjenost metadate

Nije dostupno.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija istraživanja je u velikoj mjeri usklađena sa EU Regulativama, što omogućava uporedivost između zemalja.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci po NACE Rev. 2 klasifikaciji dostupni su od 2010. godine.

Indikator za uporedivost u vremenu

Nije dostupno.